

Interpretačné nejasnosti súvisiace s možnosťou uzavretia zmiernu v priestupkovom konaní (ešte jeden príspevok do diskusie)

Tomaš, L.*

TOMAŠ, L.: Interpretačné nejasnosti súvisiace s možnosťou uzavretia zmiernu v priestupkovom konaní (ešte jeden príspevok do diskusie).** *Právny obzor*, 106, 2023, č. 3, s. 251 – 262. <https://doi.org/10.31577/pravnyobzor.2023.3.06>

Interpretation unclear related to the possibility of conclusion of settlement in criminal proceedings (one more post for the discussion). Slovak administrative punishment has long lacked comprehensive legal regulation, both from the point of view of substantive law and procedural law. This results in several interpretive ambiguities. One of the ambiguities in question is related to conciliation in misdemeanor proceedings. Some attention has already been paid to the issue of the possibility of conciliation in criminal proceedings in the current scientific literature. Scientific opinions on the possibilities of resolving a misdemeanor case through reconciliation, excluding the offense of defamation according to § 78 of the Act of the Slovak National Council No. 372/1990 Coll. on offenses as amended, are not uniform and differ. The aim of this contribution is to follow up on the currently produced scientific discourse in the subject area, to develop it substantively and ideologically, and to bring arguments in favor of the possibility of amicable disposal of several cases regulated by the tort law of public administration.

Key words: administrative delict, administrative punishment, reconciliation, misdemeanor, administrative procedure

Úvod

Administratívne (správne) trestanie predstavuje pri vízii snahy dôsledného spravovania adresátov vrchnostenskej regulácie neoddeliteľnú súčasťou procesov (postupov, procedúr) vo verejnej správe. V slovenskom správnom práve, s výnimkou zákona o priestupkoch,¹ však dlhodobo absentuje nielen celistvá hmotnoprávna, ale aj samostatná procesná úprava s ustanoveniami príznačnými pre verejnosprávne sankčné konanie. Z administratívno-procesualistického-procesného pohľadu totiž treba podotknúť, že zákon o správnom konaní² nepredstavuje dostatočný (subsidiárny) procesný podklad ku kona-

* JUDr. Lukáš Tomaš, Právnická fakulta UPJŠ v Košiciach.

** Tento článok vznikol s podporou a je výstupom riešenia výskumného projektu Agentúry na podporu výskumu a vývoja Analýza súdnych rozhodnutí metódami umelej inteligencie (č. APVV-21-0336). Tento článok organicky diskutívne nadväzuje na článok TOMAŠ, L. Restoratívne prvky v správnom trestaní. In *Právny obzor*, roč. 104, č. 2, 2021, s. 156 a nasl., ktorý bol v nasledujúcej právnej vede podrobený vecnej kritike. Článok usiluje o adekvátnu vecnú reakciu na produkované argumentačné línie.

¹ Zákon SNR č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov.

² Zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov.

niu o správnom delikte, užšie vzaté, ku konaniu o priestupku. T. Seman³ v tejto súvislosti príznačne upozorňuje, že žiadna z doterajších novelizácií zákona o správnom konaní nijakým spôsobom nereflektovala potrebu aspoň minimálneho zakotvenia ustanovení o osobitostiach konania o správnych deliktoch. Pritom dodáva, že táto skutočnosť spôsobuje potrebu pristupovať v konaní o správnych deliktoch zakaždým k **právnemu výkladu** zodpovedajúceho inštitútu sankčného administratívneho konania.

Jeden z inštitútov, ktorého normatívna regulácia je *de lege lata* pomerne problematická, predstavuje zmier v priestupkovom konaní. Konkretizácie vzaté, nie je celkom ustálené, či zmiernom možno vybaviť len priestupok urážky na cti podľa § 78 zákona o priestupkoch, alebo aj iný priestupok.⁴ To symptomaticky korešponduje so zmieneným názorom T. Semana, že aj uvedený aspekt bude *de lege lata* možné, ba potrebné, prekonať vhodne zvolenými **metódami právnej interpretácie**.

V rámci úvodu do problematiky je ďalej potrebné upriamiť pozornosť, že otázkam prípustnosti (aplikačným možnostiam) skončenia administratívnej trestnej veci (deliktne právo verejnej správy) zmierčím vybavením sa aktuálna tuzemská i zahraničná spisba venovala už pomerne bohato.⁵ Napriek uvedenému konštatovaniu sa žiada – z pohľadu

³ SEMAN, T. Vplyv ustanovení o správnej žalobe vo veciach správneho trestania (§ 194 – § 198 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok, v znení neskorších predpisov) na administratívne konanie vo veciach správneho trestania. In FRUMAROVÁ, K. (ed.) *Správní soudnictví – 15 let existence Soudního řádu správního vs. prvotní zkušenosti s aplikací nového Správneho súdneho poriadku*. Sborník z konferencie a spoločného zasadání kateder správního práva ČR a SR konaného ve dnech 22. až 23. března 2018 na Právnické fakultě UP v Olomouci. Olomouc: Iuridicum Olomoucense, o. p. s., 2018, s. 274. V inom článku ten istý autor dodáva: „Slovenské „správne právo trestné“ nie je kodifikované ako celok a dokonca aj priestupkové právo, čiastočne kodifikované v zákone o priestupkoch, **sa vyznačuje medzerami**“. Pozri SEMAN, T. Práva obvineného z priestupku v kontexte článku 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. In ROMŽA, S., FERENČIKOVÁ, S., MICHALOV, L. (eds.) *V. KOŠICKÉ DNI TRESTNÉHO PRÁVA „Privatizácia trestného práva – ako ďalej?“* Zborník vedeckých príspevkov z Interdisciplinárnej celoštátnej vedeckej konferencie s medzinárodnou účasťou konanej dňa 15. – 16. 6. 2021 organizovanej Katedrou trestného práva Právnickej fakulty Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach. Košice : Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Vydavateľstvo ŠafárikPress, 2021, s. 183. K tomu pozri tiež SUDZINA, M. Správna žaloba vo veciach správneho trestania. In NĚMETHOVÁ, M., KŠENŽIGHOVÁ, A. (eds.) *NOTITIAE NOVAE FACULTATIS IURIDICAE UNIVERSITATIS MATTHIAE BELII NEOSOLII*, Ročník XXVI. Banská Bystrica : Belianum, Vydavateľstvo Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici, 2023, s. 424.

⁴ Odhliadnuc od osobitných predpisov o štátnej službe, ktoré v niektorých prípadoch tiež pripúšťajú vybavenie priestupku ublíženia na cti zmiernom. K tomu pozri § 58 ods. 2 zákona č. 73/1998 Z. z. o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky a Železničnej polície v znení neskorších predpisov, § 152 ods. 6 zákona č. 281/2015 Z. z. o štátnej službe profesionálnych vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, § 133 ods. 2 zákona č. 35/2019 Z. z. o finančnej správe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

⁵ Pozri napríklad MOLITORIS, P. *Konsenzuálne prostriedky alternatívneho riešenia sporov v správnom konaní*. Košice : Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, 2016, s. 114; FRUMAROVÁ, K. Narovnaní – nově zavedený institut tzv. odklonu do řízení o přestupku. In *Správní právo*, roč. 50, č. 7 – 8, 2017, s. 465; SPIŠIAKOVÁ, H. *Zákon o priestupkoch. Komentár*. Bratislava : Wolters Kluwer, 2015, s. 429 a nasl.; JAKAB, R. Priestupkové právo – ako ďalej? In ROMŽA, S., FERENČIKOVÁ, S., MICHALOV, L. (eds.) *V. KOŠICKÉ DNI TRESTNÉHO PRÁVA „Privatizácia trestného práva – ako ďalej?“* Zborník vedeckých príspevkov z Interdisciplinárnej celoštátnej vedeckej konferencie s medzinárodnou účasťou, s. 162 a nasl.; TOMAŠ, L. *Restoratívne prvky v správnom trestaní*. s. 157 a nasl.

orgánov aplikujúcich právo povzdychnúť, z pohľadu rozvoja a ďalšieho argumentačného napredovania vedeckého diskurzu potešiť – že výsledky vedeckého výskumu v avizovanej oblasti nie sú dosiaľ celkom jednoznačné. V niektorých prípadoch sú dokonca zrejme protichodné. Inak povedané, doktrínálne prístupy k možnostiam vyriešenia priestupkovej zmierom, odhliadnuc od priestupku urážky na cti podľa § 78 zákona o priestupkoch (kde právna úprava zmier *expressis verbis* pripúšťa), sa diferencujú.

Cieľom tohto príspevku je v naznačených súvislostiach nadviazať na aktuálne produkovaný vedecký diskurz v predmetnej oblasti, tento vecne a ideovo rozvinúť a tak doplniť už produkované argumentačné schémy (linie) v prospech možností zmierneho vybavenia viacerých priestupkov.

Pokiaľ ide o metodológiu právneho výskumu, v príspevku využívam pri skúmaní rôznych právnych názorov na prezentovanú problematiku najmä metódu analytickú v spojitosti s metódou syntetickou. Takto sa vytvorí právno-teoretická základňa pre formulovanie vývodov právneho výskumu v závere článku. Keďže podstatnou časťou príspevku je porovnávanie právnych názorov na ťažiskový problém príspevku (zmier v konaní o priestupkoch), výrazné zastúpenie vykazuje aj metóda komparatívna (porovnávací metóda). Štandardne sa používa metóda vedeckej abstrakcie, a to s cieľom eliminovať náhodné a irelevantné skutočnosti od relevantných a zákonitých aspektov analyzovanej administratívno-formálnej matérie. Tam, kde je to nevyhnutné, využíva sa aj deskriptívna metóda (metóda popisu).

1. Ešte niekoľko poznámok k interpretačným nejasnostiam súvisiacim s možnosťou uzavretia zmiaru v priestupkovom konaní

Ako už bolo viackrát dôľne poznamenané, v odbore administratívneho trestania je normatívne zakotvenie a v nadväznosti na to aj realizačné presadzovanie restoratívnych východísk⁶ v porovnaní s trestno-procesnou reguláciou *de lege lata* nedostatočné. Ak však existuje spoločenská objednávka po rozširovaní restoratívnych tendencií v správnom trestaní, pričom zákonodarca je v tomto ohľade nanajvýš pasívny, nemožno sa obmedziť na formulovanie návrhov *de lege ferenda*. Je potrebné inšpiratívne uvažovať o možnostiach, ktoré vytvoria legálny priestor na aplikáciu restoratívnych zásad aj pri nečinnosti zákonodarcu. Sumarizačne povedané, pri deficite regulácie restoratívnych inštitútov v administratívnom práve (hmotnom i procesnom) je potrebné hľadať metodo-

⁶ K otázkam presadzovania restoratívnych princípov vo verejnom práve pozri napríklad STRÉMY, T., KLÁTIK, J. *Alternatívne tresty*. Bratislava : C. H. Beck, 2018, s. 4 a nasl.; ROMŽA, S. a kol. *Privatizácia trestného práva*. Praha : Leges, 2021, 370 s.; MARČEKOVÁ, R., PUCHARA, M. Prvky restoratívnej justice a ich vplyv na vývoj trestania v Slovenskej republike. In ROMŽA, S., FERENČÍKOVÁ, S., MICHAĽOV, L. (eds.) *V KOŠICKÉ DNI TRESTNÉHO PRÁVA „Privatizácia trestného práva – ako ďalej?“* Zborník vedeckých príspevkov z Interdisciplinárnej celoštátnej vedeckej konferencie s medzinárodnou účasťou konanej dňa 15. – 16. 6. 2021 organizovanej Katedrou trestného práva Právnickej fakulty Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, s. 352 a nasl.; MICHAĽOV, L. Criminal alternative measures in relation to deprivation of liberty measures in Slovak republic compared to Spain, Italy, Portugal and Austria. In *Studia Iuridica Cassoviensia*. roč. 8, č. 2, 2020, s. 56 a nasl.; ŠTRKOLEC, M. Procedural status of the injured person in the legal order of the Slovak republic in comparison with its legal regulation in the Czech republic. In *Studia Iuridica Cassoviensia*, roč. 8, č. 1, 2020, s. 100.

gické bázy alternatívnych možností (ciest, odôvodnení) aplikácie alternatívnych (restoratívnych) spôsobov riešenia administratívnych trestných vecí.⁷

V tomto zmysle a v naznačených intenciách som na stránkach Právneho obzoru už v minulosti formuloval viaceré návrhy. Jedným z nich boli úvahy o tom, že zmierovacím (zmiernym) vybavením sa môžu skončiť viaceré priestupkové veci, a to najmä v dôsledku využitia metódy extenzívneho výkladu. V konkrétnostiach som k tomu východiskovo a potom aj konkretizujúc uviedol,⁸ že:

- inštitút zmiernosti je na účely priestupkového konania špeciálne upravený v § 78 zákona o priestupkoch. Podľa tohto ustanovenia: „*Pri priestupku urážky na cti sa okresný úrad pokúsi urazeného na cti a obvineného z priestupku zmieriť.*“;
- všeobecná úprava zmiernosti v správnom konaní je obsiahnutá v § 48 zákona o správnom konaní. Podľa tohto ustanovenia:
  - (1) *Ak to pripúšťa povaha vecí, môžu účastníci konania medzi sebou so schválením správneho orgánu uzavrieť zmier. Správny orgán zmier neschváli, ak odporuje právnym predpisom alebo všeobecnému záujmu.*
  - (2) *Proti schválenému zmiernosti sa nemožno odvolať. Schválený zmier je vykonateľný.*“;
- marginálne sa problematiky zmiernosti dotýka aj § 3 ods. 4 alinea 2 zákona o správnom konaní. Podľa avizovaného ustanovenia: „*Ak to povaha vecí pripúšťa, má sa správny orgán vždy pokúsiť o jej zmiernosti vybavenie.*“

Ustanovenie § 78 zákona o priestupkoch je po vecnej i formálnej stránke konštruované pomerne reštriktívne (predovšetkým je použiteľné len pri priestupku urážky na cti), čo býva zo strany predstaviteľov teórie a praxe vnímané pomerne kriticky. Vo vede správneho práva procesného sa prevažne uznávalo, že toto ustanovenie je špeciálnou úpravou vo vzťahu k všeobecnej úprave zmiernosti obsiahnutej v zákone o správnom konaní. To nevytvára priestor na možnosti subsidiárnej aplikácie všeobecnej úpravy administratívneho zmiernosti v konaní o priestupkoch. Zástancovia nemožnosti aplikovania § 48 zákona o správnom konaní vo veciach správneho trestania argumentujú tým, že zákonodarca marginálnu rubriku nad § 78 zákona o priestupkoch nenadpisal „niektoré ustanovenia o zmiernosti“ (čo by mohlo vytvoriť priestor na odôvodnenie uzavierania zmiernosti podľa § 48 zákona o správnom konaní vo veciach správneho trestania), ale „zmier“ (čo neumožňuje uzavrieť zmier podľa zákona o správnom konaní vo veciach správneho trestania).⁹ Tieto prístupy zrejme nevytvárajú dostatočný priestor na uskutočnenie zmierovacieho konania v administratívnych trestných veciach pred správnym orgánom. Domnievam sa teda, že môže existovať aj alternatívny prístup k pomeru § 78 zákona o priestupkoch k § 48 zákona o správnom konaní.

⁷ O vecných podrobnostiach a širších pro-restoratívnych súvislostiach pozri TOMAŠ, L. *Restoratívne prvky v správnom trestaní*. s. 156 a nasl.

⁸ K tomu podrobne pozri TOMAŠ, L. *Restoratívne prvky v správnom trestaní*. s. 157 a nasl. V tomto článku prezentujem len tú časť avizovaného článku z Právneho obzoru, ktorá bola následne podrobená vecnej kritike, a to so zreteľom na vecne nadväzujúce úvahy a postrehy, ktoré budú generované v tomto príspevku.

⁹ Pozri napríklad JAKAB R. Právo poškodeného priestupkom na spravodlivý proces. In *Štát a právo*. Roč. 7, č. 1, 2020, s. 15 – 26.

Nemožno poprieť, že § 78 zákona o priestupkoch je vo vzťahu k § 48 zákona o správnom konaní špeciálnou úpravou. Len z pomeru špeciality však nemožno dovodiť vylúčenie aplikácie § 48 zákona o správnom konaní v konaní o priestupkoch. Pomer *lex specialis – lex generalis*¹⁰ nevyhnutne neznamená vylúčenie aplikácie všeobecnej úpravy pri existencii špeciálnej úpravy.

Žiada sa podotknúť, že napríklad dokazovanie vo veciach priestupkov je upravené v zákone o priestupkoch (*lex specialis*) len okrajovo (najmä v ustanovení o odňatí a prikázaní veci).¹¹ Dôsledkom toho je všeobecne uznávaná¹² potreba subsidiárnej aplikácie všeobecnej úpravy dokazovania podľa zákona o správnom konaní. Obdobné závery možno vyvodiť i vo vzťahu k iným nekomplexne upraveným inštitútom priestupkového práva, napríklad vo vzťahu k právnej úprave doručovania¹³ alebo odvolania.¹⁴ V týchto prípadoch sa subsidiárna aplikácia zákona o správnom konaní všeobecne uznáva napriek tomu, že zákonodarca príslušné marginálne rubriky (rovnako ako v prípade zmiernu podľa zákona o priestupkoch) nenadpisal „niektoré ustanovenia o príslušnom inštitúte priestupkového práva (napríklad niektoré ustanovenia o dokazovaní, niektoré ustanovenia o doručovaní, niektoré ustanovenia o odvolaní)“.

Podľa môjho názoru je možné tradičné ponímanie vzťahu špeciality (*lex specialis – lex generalis*) osobitného predpisu a všeobecného predpisu o správnom konaní uplatniť aj na účely zmiernu v priestupkovom konaní, a to s poukázaním na všeobecnú subsidiaritu zákona o správnom konaní vyjadrenú v § 1 ods. 1 tohto zákona.¹⁵ Právnoaplikačným výrazom uvedeného môže byť skutočnosť, že zmier v priestupkovom konaní možno uzavrieť nielen v prípade priestupku urážky na cti, ale aj v konaní o iných priestupkoch, ktorých povaha uzavretie zmiernu pripúšťa. Tento záver môže podporovať i fakt, že administratívno-procesnému imperatívu o uzavretie zmiernu priznáva zákon o správnom konaní adekvátnu dôležitosť prostredníctvom jeho zakotvenia v rámci základných pravidiel konania.¹⁶

Na avizovanú stať publikovanú v Právnom obzore vo februári 2021, bola v právnej vede¹⁷ pomerne skoro, v júni 2021, zaznamenaná reakcia. V konkrétnostiach sa podotklo:

- 1) Zmier v intenciách § 48 zákona o správnom konaní vyžaduje, aby šlo aspoň o dvojstranné konanie, t. j., aby existovali aspoň dvaja účastníci. V prípade väčši-

¹⁰ Bližšie DOBROVIČOVÁ, G. Právne normy. In BRÖSTL, A. a kol. *Teória práva*. Plzeň : Aleš Čeněk, 2013, s. 79.

¹¹ Ustanovenie § 75 zákona o priestupkoch.

¹² Napríklad MOLITORIS, P. Vzťah medzi zákonnosťou a prípustnosťou dôkazov vo veciach správneho trestania. In *Studia Iuridica Cassoviensia*. Roč. 6, č. 1, 2018, č. 1, s. 33 – 41.

¹³ Ustanovenie § 80 zákona o priestupkoch.

¹⁴ Ustanovenia § 81 až § 82 zákona o priestupkoch.

¹⁵ Podľa § 1 ods. 1 zákona o správnom konaní: „Tento zákon sa vzťahuje na konanie, v ktorom v oblasti verejnej správy správne orgány rozhodujú o právach, právom chránených záujmoch alebo povinnostiach fyzických osôb a právnických osôb, ak osobitný zákon neustanovuje inak.“

¹⁶ Ustanovenie § 3 ods. 4 alinea 2 zákona o správnom konaní.

¹⁷ JAKAB, R. Priestupkové právo – ako ďalej? In ROMŽA, S., FERENČÍKOVÁ, S., MICHALOV, L. (eds.) *V. KOŠICKÉ DNI TRESTNÉHO PRÁVA „Privatizácia trestného práva – ako ďalej?“* Zborník vedeckých príspevkov z Interdisciplinárnej celoštátnej vedeckej konferencie s medzinárodnou účasťou, s. 165.

ny priestupkov ide o jednostranné konanie, keď na strane účastníka je iba jeden subjekt – obvinený. Tým pádom pri týchto priestupkoch *a priori* nie je možné uvažovať o zmieri;

- 2) Zákon o priestupkoch explicitne stanovil možnosť uzavretia zmiery iba pri jednom priestupku, t. j. v rozsahu aplikovateľnosti je teda špecifickým. V tomto ohľade nie je možné aplikovať všeobecné ustanovenie;
- 3) Zákon o priestupkoch stanovil aj osobitný procesný postup vybavenie veci zmirom (zastaví konanie), ktorý je odlišný od procesného postupu podľa zákona o správnom konaní (schváli zmier rozhodnutím). Aj tento osobitný postup vybavenia zmiery determinuje to, že úprava zmiery v zákone o priestupkoch je špeciálnou, vylučujúcou použitie všeobecného predpisu o správnom konaní.

K takto formovanej argumentácii možno, sčasti využitím predošlej vlastnej spisby, ktorá nebola argumentačne vyvrátená, sčasti ako nóva, formulovať určité nadväzujúce názory, ktoré majú za cieľ rozvinúť aktuálny stav vedeckých dišpút v pertraktovanej oblasti.

Ad 1)

Na úvod sa žiada súhlasiť s argumentom, že zmier v intenciách § 48 zákona o správnom konaní žiada aspoň dvoch účastníkov (dvojstranné správne konanie). To je vo vede správneho práva celkom nesporné.¹⁸ R. Jakab vo svojom príspevku tiež celkom správne a symptomaticky podotýka, že v prípade „väčšiny“ priestupkov ide o jednostranné správne konanie. Väčšinu priestupkov však zrejme nemožno celkom stotožniť so všetkými priestupkami. Rozdiel medzi „všetkými priestupkami“ a „väčšinou priestupkov, o ktorých sa koná v jednostrannom konaní“ činí „menšinu priestupkov, o ktorých sa predvída dvojstranné konanie“. A v tomto prípade zrejme nejde len o (jediný) priestupok urážky na cti. Napríklad podľa § 22 ods. 1 písm. g) zákona o priestupkoch priestupku proti bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky sa dopustí ten, kto poruší všeobecne záväzný právny predpis o bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky, v ktorého dôsledku vznikne dopravná nehoda pri ktorej inému ublíži na zdraví alebo inému spôsobí škodu na majetku. Rovnako ako v prípade priestupku urážky na cti, aj

- v tomto prípade dochádza k zásahu do integrity fyzickej osoby,
- tento priestupok sa v súlade s druhou vetou § 68 ods. 1 zákona o priestupkoch, prejednáva len na návrh, *in concreto* poškodenej osoby, jej zákonného zástupcu alebo opatrovníka, ak je poškodená osoba vo vzťahu k páchatelovi priestupku blízkou osobou a k ublíženiu na zdraví alebo spôsobeniu škody na majetku došlo iba tejto blízkej osobe, prípadne aj páchatelovi priestupku.

Domnievam sa teda, že napríklad aj v prípade priestupku podľa § 22 ods. 1 písm. g) zákona o priestupkoch pôjde o dvojstranné správne konanie, kde by nebolo skončenie veci zmirom nemysliteľné. Subjektmi tohto zmiery by boli, podobne tak ako v prípade priestupku urážky na cti, (i) obvinený z priestupku a (ii) ten, do ktorého integrity sa za-

¹⁸ Rovnako tak KOŠIČIAROVÁ, S. *Správny poriadok. Komentár*. Šamorín : Heuréka, 2013, s. 238; POTÁŠCH, P., HAŠANOVÁ, J., VALLOVÁ, J., MILUČKÝ, J., MEDŽOVÁ, D. *Správny poriadok. Komentár*. 3. vyd. Praha : C. H. Beck, 2019, s. 399 a nasl.

siahlo (napríklad poškodený). Nuž a na túto k priestupku urážky na cti analogickú skutkovú podstatu zákon o priestupkoch pri zmieri nemyslí, keďže zmier umožňuje v § 78 uzavrieť exkluzívne v prípade priestupku urážky na cti. Domnievam sa, že restoratívne tendencie v rovine *de lege lata* (nie *de lege ferenda* – a to je podstatné) by v naznačenom prípade posilnila práve vízia možnosti uzavretia zmiaru subsidiárnou aplikáciou zákona o správnom konaní. Takto by sa mohol prekonať prístup, podľa ktorého v tomto ohľade nie je možné aplikovať všeobecné ustanovenie o zmieri obsiahnuté v zákone o správnom konaní.

Ad 2)

Čo do špecifickosti normatívnej konštrukcie § 78 zákona o priestupkoch sa v predošlej spise¹⁹ argumentovalo tým, že zákonodarca marginálnu rubriku nad avizovaným ustanovením nenadpísal „niektoré ustanovenia o zmieri“ (čo by mohlo vytvoriť priestor na odôvodnenie uzavierania zmiaru podľa § 48 zákona o správnom konaní vo veciach správneho trestania), ale „zmier“ (čo neumožňuje uzavrieť zmier podľa zákona o správnom konaní vo veciach správneho trestania). K tomu sa v chronologicky nadväzujúcej literatúre podotklo (pozri vyššie),²⁰ že zákon o priestupkoch obsahuje mnoho nekomplexne upravených procesných inštitútov (napríklad dokazovanie, doručovanie, odvolanie), pri ktorých je potrebné postupovať podporne podľa všeobecných predpisov o správnom konaní napriek tomu, že marginálna rubrika nad avizovaným procesným inštitútom zákona o priestupkoch nie je konštruovaná ako „niektoré ustanovenia“ o predmetnom procesnom inštitúte.

Popri odňatí a prikázaní veci, doručovaní a odvolaní možno ďalej poukázať napríklad aj na § 77 zákona o priestupkoch,²¹ nadpísaný „výrok rozhodnutia“, nie „niektoré ustanovenia o výroku rozhodnutia“. Napriek takto konštruovanej marginálnej rubrike však administratívistika ohľadom enunciaciu vyriešeného v konaní o priestupku evidentne uznáva potrebu podpornej aplikácie všeobecných predpisov o správnom konaní, keď v komentári k predmetnému ustanoveniu uvádza, ba dokonca zo všeobecného predpisu o správnom konaní aj cituje, nasledovné: „*Výrok obsahuje rozhodnutie vo veci, ktorá je predmetom konania. Musí byť preto určitý a konkrétny, aby nevznikli pochybnosti o tom, čo bolo predmetom konania. Preto je nevyhnutné, aby bol skutok priestupku dostatočne konkretizovaný. Najmä v tomto smere je komentované ustanovenie špeciálne vo vzťahu k § 47 ods. 2 SpP, ktorý obsah výroku upravuje všeobecne a použije sa podporne. Podľa § 47 ods. 2 SpP výrok rozhodnutia obsahuje:*

- *rozhodnutie vo veci s uvedením ustanovenia právneho predpisu podľa ktorého bolo rozhodnuté*
- *rozhodnutie o povinnosti nahradiť trovy konania, a*

¹⁹ JAKAB, R. Právo poškodeného priestupkom na spravodlivý proces, s. 15 – 26.

²⁰ TOMÁŠ, L. Restoratívne prvky v správnom trestaní, s. 157 a nasl.

²¹ Podľa § 77 zákona o priestupkoch: „*Výrok rozhodnutia o priestupku, ktorým je obvinený z priestupku uznaný vinným, musí obsahovať tiež popis skutku s označením miesta a času spáchania priestupku, vyslovenie viny, druh a výšku sankcie, prípadne rozhodnutie o upustení od uloženia sankcie (§ 11 ods. 3), o započítaní času do času zákazu činnosti (§ 14 ods. 2), o uložení ochranného opatrenia (§ 16), o nároku na náhradu škody (§ 70 ods. 2) a o trovách konania (§ 79 ods. 1).*“

- *ak sa v rozhodnutí ukladá účastníkovi konania povinnosť plnenia, určí správny orgán na to lehotu. Ak správny orgán opomenie určiť lehotu na plnenie povinnosti, je potrebné určiť ju dodatočne samostatným rozhodnutím. Aj jednou z podmienok pre nútený výkon rozhodnutia je uplynutie lehoty, ktorá bola rozhodnutím určená na dobrovoľné splnenie povinnosti (§ 71 SpP).*²²

V nadväznosti na to sa žiada upriamiť pozornosť aj na výkon rozhodnutia v priestupkovom konaní, ktorý je upravený v § 88a a § 88aa zákona o priestupkoch.²³ Hoci marginálna rubrika nad oboma ustanoveniami znie „výkon rozhodnutia“, nie „niektoré ustanovenia o výkone rozhodnutia“, na avizovaný výkon rozhodnutia bude potrebné subsidiárne použiť nielenže ustanovenia zákona o správnom konaní o výkone rozhodnutia, ale dokonca aj predpisy mimo administratívnej regulácie, konkrétne ustanovenia predpisov civilného práva procesného – Exekučného poriadku.²⁴ To podporuje aj doktrínálna spisba. Napríklad M. Horvat v komentári k § 88a zákona o priestupkoch uvádza, že na výkon rozhodnutia podľa zákona o priestupkoch sa v súlade s § 51 tohto zákona²⁵ vzťahujú ustanovenia zákona o správnom konaní upravujúce výkon rozhodnutia (§ 71 až § 80 zákona o správnom konaní) s doplneniami, ktoré vyplývajú z § 80a a § 80aa zákona o priestupkoch. Zákon o správnom konaní potom ešte odkazuje aj na podporné použitie Exekučného poriadku.²⁶

Žiada sa dodať, že aj iná spisba pripúšťa zmier v priestupkovom konaní – s väčšou či menšou razanciou – aj v inom prípade, než v prípade priestupku urážky na cti. H. Spišňaková napríklad poukazuje na § 70 ods. 1 zákona o priestupkoch, podľa ktorého má správny orgán, ktorý priestupok prejednáva, pôsobiť na to, aby bola priestupcom spôsobená škoda dobrovoľne nahradená. Ak je predmetné pôsobenie úspešné, nevyučuje sa uzav-

²² SREBALOVÁ, M. Komentár k § 77 zákona o priestupkoch. In SREBALOVÁ, M., VRABKO, M., HORVAT, M., VAČOK, J. *Zákon o priestupkoch. Komentár*. 2. vyd. Bratislava : C. H. Beck, 2020, s. 399.

²³ Podľa § 88a zákona o priestupkoch: „(1) Rozhodnutie o uložení pokuty prevyšujúcej 60 eur, ak nebola uložená v blokovanom konaní, možno vykonať na návrh páchatel'a priestupku aj vykonaním verejnosprospešných prác. Za každé 3 eurá uloženej pokuty je páchatel' priestupku povinný vykonať jednu hodinu verejnosprospešných prác. Verejnosprospešné práce je páchatel' priestupku povinný vykonať v lehote určenej správnym orgánom, ktorá nemôže byť dlhšia ako jeden rok. Ak páchatel' priestupku nevykoná verejnosprospešné práce v určenej lehote, správny orgán zabezpečí výkon rozhodnutia uloženej pokuty alebo jej časti iným spôsobom. (2) Výkon rozhodnutia vykonaním verejnosprospešných prác podľa odseku 1 upravuje osobitný zákon.“ Podľa § 88aa zákona o priestupkoch: „(1) Rozhodnutie o uložení pokuty za priestupok podľa § 29, § 30 ods. 1 písm. e), § 47, 49 a 50 a za priestupok ohrozenia výchovy a vzdelávania dieťaťa alebo zanedbania starostlivosti o povinnú školskú dochádzku dieťaťa podľa osobitného predpisu možno vykonať aj zrážkami z dávky sociálneho poistenia, pomoci v hmotnej núdzi alebo z rodičovského príspevku, ak ho nemožno vykonať zrážkami zo mzdy. (2) Ak sú splnené podmienky podľa odseku 1, vydá orgán uskutočňujúci výkon rozhodnutia tomu, kto páchatel'ovi priestupku príjem podľa odseku 1 vypláca, exekučný príkaz na vykonanie zrážok z tohto príjmu. (3) Pri výkone rozhodnutia podľa odsekov 1 a 2 sa primerane použijú ustanovenia Exekučného poriadku. (4) Výkon rozhodnutia zrážkami z príjmu podľa odseku 1 nemožno vykonať exekúciou podľa osobitného predpisu.“

²⁴ Zákon NR SR č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

²⁵ Podľa § 51 zákona o priestupkoch: „Ak nie je v tomto alebo v inom zákone ustanovené inak, vzťahujú sa na konanie o priestupkoch všeobecné predpisy o správnom konaní.“

²⁶ HORVAT, M. Komentár k § 88a zákona o priestupkoch. In SREBALOVÁ, M., VRABKO, M., HORVAT, M., VAČOK, J. *Zákon o priestupkoch*. s. 438.

retie zmiernu o náhrade škody. Dobrovoľné nahradenie škody priestupkom teda možno riešiť ako (vo svojej podstate) čiastkový zmier, a to subsidiárne práve procesným postupom podľa § 48 zákona o správnom konaní. V prípade tohto zmiernu sa priestupkové konanie nezastavuje podľa § 76 ods. 1 písm. k) zákona o priestupkoch (ako v prípade priestupku urážky na cti), ale zmier musí správny orgán schváliť, a to v súlade s normatívnou konštrukciou § 48 zákona o správnom konaní buď rozhodnutím, alebo aspoň schvaľovacou doložkou v zápisnici, ktorá substituuje rozhodnutie.²⁷ P. Molitoris a R. Gyuri v rovnakom duchu už pred takmer desiatimi rokmi podotkli: „*Priestupkový zákon pritom „otvára dvere“ možnosti zmiernu, a to v ustanovení § 70 ods. 1 ZoP, podľa ktorého pôsobí správny orgán, ktorý priestupok prejednáva, na to, aby škoda bola dobrovoľne nahradená.*“²⁸ Hoci uvedení autori napokon prezentovali názor o tom, že zmier je v priestupkovom konaní prípustný len podľa § 78 zákona o priestupkoch, úvodom sa nevyhli ani odkazu na § 48 zákona o správnom konaní, keď uviedli, že medzi odklony v správnom práve trestnom je možné „zaradiť v rámci konania o priestupkoch či konaní o iných správnych deliktach najmä zmier (§ 78 zákona o priestupkoch – ďalej aj ako „ZoP“, § 48 správneho poriadku).“²⁹

Ad 3)

Pokiaľ ide o posledný argument, k tomu som v Právnom obzore č. 2/2021 *in fine* vymedzil metodiku uzavierania zmiernu podľa jednotlivých relevantných ustanovení zákona o priestupkoch a zákona o správnom konaní. Na tomto mieste ju rozviním: Správny orgán by sa mal podľa môjho názoru v prípade každého priestupku, ktorého povaha to pripúšťa – napríklad tak priestupku urážky na cti podľa § 78 zákona o priestupkoch alebo priestupku podľa § 22 ods. 1 písm. g) zákona o priestupkoch – o uzavretie zmiernu pokúsiť. Pri priestupku urážky na cti by právnym základom pokusu o zmier bol primárne § 78 zákona o priestupkoch (osobitné ustanovenie), sekundárne potom § 3 ods. 4 zákona o správnom konaní. M. Horvat v súvislosti s obsahovým posolstvom § 78 zákona o priestupkoch výstižne dodáva, že toto ustanovenie predstavuje konkretizáciu zásady zmierného vybavenia vecí podľa § 3 ods. 4 zákona o správnom konaní.³⁰ Taký zmier by titulom prednostnej aplikácie § 78 zákona o priestupkoch **nepodliehal schváleniu správnym orgánom**, pretože konanie o tomto priestupku sa v tomto prípade zastavuje.³¹ V ostatných prípadoch, napríklad tak v prípade priestupku podľa § 22 ods. 1 písm. g) zákona o priestupkoch, by právny podklad procesnej zmierovacej povinnosti správneho orgánu predstavoval § 3 ods. 4 zákona o správnom konaní. Ak by došlo k zmiernu, **zmier**

²⁷ SPIŠIAKOVÁ, H. *Zákon o priestupkoch. Komentár.* s. 429 a nasl.

²⁸ MOLITORIS, P., GYURI, R. Možnosti využitia odklonov v konaniach o správnych deliktach (*de lege ferenda*). In MASLEN, M., HRNČÁROVÁ, N. (eds.) *Trestnopráva a administratívno-právna zodpovednosť.* Zborník príspevkov z konferencie. Trnava : Typi Universitatis Tyrnaviensis, 2014, s. 175.

²⁹ MOLITORIS, P., GYURI, R. Možnosti využitia odklonov v konaniach o správnych deliktach (*de lege ferenda*). In MASLEN, M., HRNČÁROVÁ, N. (eds.) *Trestnopráva a administratívno-právna zodpovednosť.* Zborník príspevkov z konferencie, s. 181.

³⁰ HORVAT, M. Zamyslenie sa nad restoratívnou spravodlivosťou/justiciou a možnosťami jej využitia v správnom práve. In MEDELSKÝ, J. a kol. (eds.) *Súčasná uplatňovanie prvkov restoratívnej justície zborník príspevkov z vedeckej konferencie.* Bratislava : Paneurópska vysoká škola, 2013, s. 36.

³¹ Ustanovenie § 76 ods. 1 písm. k) zákona o priestupkoch.

by musel podliehať schváleniu správnym orgánom, pretože niet právneho podkladu na jeho vykonateľnosť bez schválenia. V ďalšom procesnom postupe, po márnom pokuse správneho orgánu o zmier, by sa zmier mohol uzavrieť z iniciatívy účastníkov konania (napríklad z iniciatívy poškodeného). Podkladom uzavretia zmiernu by bol § 48 zákona o správnom konaní, a to bez ohľadu na skutkovú podstatu priestupku, pri dodržaní všeobecnej požiadavky povahy priestupku, ktorá uzavretie zmiernu pripúšťa. V tomto prípade sa teda obe argumentačné línie zrejme nevylučujú, skôr sa vecne, v závislosti od identifikácie skutkovej podstaty priestupku, ktorého vybavenie sa má skončiť zmierom, dopĺňujú.

Záver

Žiada sa podotknúť, že súčasná normatívna regulácia po právnoteoretickej stránke zrejme *a priori* nevylučuje možnosť vybavenia veci zmierom ani v inom prípade, než v prípade priestupku urážky na cti (§ 78 zákona o priestupkoch). Dvojstranné administratívne konanie sa totiž – podľa môjho názoru – nepredvída len v prípade priestupku urážky na cti, ale aj v iných prípadoch, napríklad pokiaľ ide o priestupok proti bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky, ktorého skutková podstata je zakotvená v § 22 ods. 1 písm. g) zákona o priestupkoch. Argument marginálnou rubrikou nad § 78 zákona o priestupkoch dovedený *ad absurdum* by spôsobil, že prinajmenšom na dokazovanie, doručovanie, odvolanie, enunciat a exekúciu v priestupkovom konaní by nebolo možné subsidiárne aplikovať zákon o správnom konaní. To by bolo vzhľadom na minimalistickú konštrukciu týchto ustanovení zrejme nemysliteľné. Naostatok nemožno uprieť, že zákon o priestupkoch reglementuje v súvislosti s priestupkom urážky na cti v porovnaní so všeobecným predpisom o správnom konaní osobitný procesný postup. Správny orgán totiž zmier pri urážke na cti neschvaľuje, ale konanie o tomto priestupku po zmeri zastavuje podľa § 76 ods. 1 písm. k) zákona o priestupkoch. V tomto prípade by sa však súčasná regulácia možno dala preklenúť v tom zmysle, že v prípade od urážky na cti odlišných dvojstranných konaní o priestupkoch, ktorých povaha uzavretie zmiernu pripúšťa, by sa zmier mohol uzavrieť podľa § 48 zákona o správnom konaní s tým, že takto uzavretý zmier by *ex post* podliehal schváleniu správnym orgánom. Schválený zmier by sa v tomto prípade objektivizoval procesnou formou rozhodnutia, voči ktorému by v súlade s § 48 ods. 2 zákona o správnom konaní žiaden z jeho účastníkov nebol nadaný odvolacím právom.

Na záver je nevyhnutné akcentovať, že názory prezentované v tomto príspevku usilujú o prekonanie medzerovitosti³² **platnej a účinnej právnej úpravy (*de lege lata*)**

³² J. Vačok sa vo svojom zhrnujúcom príspevku Základné otázky novej právnej úpravy správneho trestania a hľadanie odpovedí (úvod k spoločnému stretnutiu) venoval hľadaniu a nachádzaniu odpovedí na v podstate základné otázky, ktoré by bolo potrebné reflektovať v procese tvorby novej právnej úpravy správneho trestania. Ide o nasledujúce otázky: (i) Mala by nová právna úprava byť prijatá ako novela v súčasnosti účinných právnych predpisov, alebo by sme mali ísť vlastnou cestou?; (ii) Pokiaľ by mala byť nová právna úprava prijatá ako novela súčasných právnych predpisov, ktoré predpisy by sme mali brať do úvahy a v akom rozsahu by mali byť novelizované? Ktorých všeobecných predpisov sa dotkne nová právna úprava? (iii) Mali by byť jednotlivé

správneho práva trestného pomocou metód právnej interpretácie. Výklad však nemôže plnohodnotne suplovať zákonodarnú činnosť, najmä nie legislatívne zámery, ktoré budú ako výsledok rozbehnutého kolotoča prípravného teoretického vrenia³³ v odbore správneho trestania, aspoň hádam a verím, dôkladne premyslené³⁴ (inak povedané, myslím si, že v tejto súvislosti existuje pre zákonodarcu solídne kreovaná teoretická a doktrínálna základňa). O relatívnej obmedzenosti výkladu niet kruciálnych pochyb. Napríklad (i) zastavenie správneho konania po zmieri podľa § 78 zákona o priestupkoch a (ii) schvaľovanie zmiery po zmieri myslenom napríklad podľa § 22 ods. 1 písm. g) zákona o priestupkoch rozhodnutím predstavuje duálne riešenie, ktorému chybuje hlbšie legislatívne *ratio*. Z pohľadu aplikácie účinnej právnonormatívnej regulácie však evidentne môže napomôcť riešeniu priestupkovej veci konsenzuálnym, obnovujúcim, či, všeobecnejšie rieknuté, efektívnejším spôsobom. Z hľadiska budúceho práva však takéto riešenie nepredstavuje nič iné než len operatívne substituovanie pasivity zákonodarcu. Žiada sa tu stotožniť s názorom R. Jakaba, ktorý v súvislosti s aktuálnou legislatívnou reguláciou zmiery v priestupkovom konaní korektne uvádza: „*Domnievam sa, že súčasná právna úprava je v danom rozsahu nedostatočná, vyžadujúca si úpravu, berúc do úvahy aj potrebu ďalšieho implementovania restoratívnych prístupov aj do konania o priestupkoch.*“³⁵

Literatúra

- BRÖSTL, A. a kol. *Teória práva*. Plzeň : Aleš Čeněk, 2013, 199 s. ISBN 9788073804251
- FRUMAROVÁ, K. Narovnaní – nově zavedený institut tzv. odklonu do řízení o přestupku. In *Správní právo*. Roč. 50, č. 7 – 8, 2017, s. 457 – 471. ISSN 0139-6005
- FRUMAROVÁ, K. (ed.) *Správní soudnictví – 15 let existence Soudního řádu správního vs. prvotní zkušenosti s aplikací nového Správneho súdneho poriadku*. Sborník z konferencie a spoločného zasadání kateder správního práva ČR a SR konaného ve dnech 22. až 23. března 2018 na Právnické fakultě UP v Olomouci. Olomouc : Iuridicum Olomoucense, o. p. s., 2018, 363 s. ISBN 9788088266259

druhy správnych deliktov upravené v jednom právnom predpise alebo viacerých právnych predpisoch? Ktoré druhy správnych deliktov budú súčasťou novej právnej úpravy? (iv) Aké by malo byť vymedzenie pojmu delikt? Pozri v podrobnostiach VAČOK, J. Základné otázky novej právnej úpravy správneho trestania a hľadanie odpovedí (úvod k spoločnému stretnutiu). In HAVELKOVÁ, M., GREŠOVÁ, L., BLEHO, Š. (eds.) *Nová právna úprava správneho trestania*. Zborník z vedeckej konferencie konanej v dňoch 14. a 15. októbra 2021 na pôde Právnickej fakulty, Univerzity Komenského v Bratislave, ktorá sa uskutočnila v rámci projektu financovaným Agentúrou pre podporu vedy a výskumu č. APVV-20-0436 Nová právna úprava správneho trestania. Bratislava : Univerzita Komenského v Bratislave, Právnická fakulta, 2021, s. 5 a nasl.

³³ TÓTHOVÁ, K. Správne trestanie a § 55 zákona o správnom konaní. In KOŠIČIAROVÁ, S., BEDE, D. (eds.) *Zásady zákona o správnom trestaní. Zborník príspevkov z česko-slovenskej vedeckej konferencie, 7. apríl 2017, Bratislava, Slovenská republika*. Bratislava : Právnická fakulta Trnavskej univerzity v Trnave, 2017, s. 424.

³⁴ J. Vačok v stati venovanej kvalite právnej úpravy správneho trestania inšpiratívne podotýka, že pre efektívne fungovanie zákonodarstva by nemalo stačiť, aby táto zložka právnu úpravu len tvorila. Mala by za ňu aj zodpovedať. VAČOK, J. Politická zodpovednosť za kvalitu právnej úpravy na príklade správneho trestania. In VEČEŘA, M., HAPLA, M. (eds.) *Weyrovy dny právní teorie 2017. Sborník z konference*. Brno : Masarykova univerzita Brno, 2017, s. 183.

³⁵ JAKAB, R. Priestupkové právo – ako ďalej? In ROMŽA, S., FERENČÍKOVÁ, S., MICHALOV, L. (eds.) *V. KOŠICKÉ DNI TRESTNÉHO PRÁVA „Privatizácia trestného práva – ako ďalej?“ Zborník vedeckých príspevkov z Interdisciplinárnej celoštátnej vedeckej konferencie s medzinárodnou účasťou*, s. 165.

- HAVELKOVÁ, M., GREŠOVÁ, L., BLEHO, Š. (eds.) Nová právna úprava správneho trestania: zborník z vedeckej konferencie konanej v dňoch 14. a 15. októbra 2021 na pôde Právnickej fakulty, Univerzity Komenského v Bratislave, ktorá sa uskutočnila v rámci projektu financovaným Agentúrou pre podporu vedy a výskumu č. APVV-20-0436 „Nová právna úprava správneho trestania“. Bratislava : Univerzita Komenského v Bratislave, Právnická fakulta, 2021, 70 s. ISBN 9788071606161
- JAKAB R. Právo poškodeného priestupkom na spravodlivý proces. In *Štát a právo*. Roč. 7, č. 1, 2020, s. 15 – 26. ISSN 2644-643X
- KOŠIČIAROVÁ, S., BEDE, D. (eds.) *Zásady zákona o správnom trestaní*. Zborník príspevkov z česko-slovenskej vedeckej konferencie, 7. apríl 2017, Bratislava, Slovenská republika. Bratislava : Právnická fakulta Trnavskej univerzity v Trnave, 2017, 455 s. ISBN 9788056800270
- KOŠIČIAROVÁ, S. *Správny poriadok. Komentár*. Šamorín : Heuréka, 2013, 360 s. ISBN 9788089122851
- MASLEN, M., HRNČÁROVÁ, N. (eds.) *Trestnoprávna a administratívnoprávna zodpovednosť*. Zborník príspevkov z konferencie. Trnava : Typi Universitatis Tyrnaviensis, 2014, 301 s. ISBN 9788080827779
- MEDELSKÝ, J. a kol. (eds.) *Súčasnú uplatňovanie prvkov restoratívnej justície*. Zborník príspevkov z vedeckej konferencie. Bratislava : Paneurópska vysoká škola, 2013, 228 s. ISBN 9788081550126
- MICHALOV, L. Criminal alternative measures in relation to deprivation of liberty measures in Slovak republic compared to Spain, Italy, Portugal and Austria. In *Studia Iuridica Cassoviensia*. Roč. 8, č. 2, 2020, s. 56 – 69. ISSN 1339-3995
- MOLITORIS, P. *Konsenzuálne prostriedky alternatívneho riešenia sporov v správnom konaní*. Košice : Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, 2016, 160 s. ISBN 9788081524677
- MOLITORIS, P. Vzťah medzi zákonnosťou a prípustnosťou dôkazov vo veciach správneho trestania. In *STUDIA IURIDICA Cassoviensia*. Roč. 6, 2018, č. 1, s. 33 – 41. ISSN 1339-3995
- NÉMETHOVÁ, M., KŠENŽIGHOVÁ, A. (eds.) *NOTITIAE NOVAE FACULTATIS IURIDICAE UNIVERSITATIS MATTHIAE BELII NEOSOLII*, Ročník XXVI. Banská Bystrica : Belianum. Vydavateľstvo Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici, 2023, 552 s. ISBN 9788055720371.
- POTÁŠCH, P., HAŠANOVÁ, J., VALLOVÁ, J., MILUČKÝ, J., MEDŽOVÁ, D. *Správny poriadok. Komentár*. 3. vyd. Praha : C. H. Beck, 2019, 624 s. ISBN 9788074007736
- ROMŽA, S., FERENČIKOVÁ, S., MICHALOV, L. (eds.) V. *KOŠICKÉ DNI TRESTNÉHO PRÁVA „Privatizácia trestného práva – ako ďalej?“* Zborník vedeckých príspevkov z Interdisciplinárnej celoštátnej vedeckej konferencie s medzinárodnou účasťou. Košice : Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Vydavateľstvo ŠafárikPress, 2021, 401 s. ISBN 9788057400462
- ROMŽA, S. a kol. *Privatizácia trestného práva*. Praha : Leges, 2021, 370 s. ISBN 9788075025289
- SPIŠIAKOVÁ, H. *Zákon o priestupkoch. Komentár*. Bratislava : Wolters Kluwer, 2015, 816 s. ISBN 9788081681875
- SREBALOVÁ, M., VRABKO, M., HORVAT, M., VAČOK, J. *Zákon o priestupkoch. Komentár*. 2. vyd. Bratislava: C. H. Beck, 2020, 512 s. ISBN 9788089603930
- STRÉMY, T., KLÁTIK, J. *Alternatívne tresty*. Bratislava : C. H. Beck, 2018, 288 s. ISBN 9788089603565
- ŠTRKOLEC, M. Procedural status of the injured person in the legal order of the Slovak republic in comparison with its legal regulation in the Czech republic. In *Studia Iuridica Cassoviensia*. Roč. 8, č. 1, 2020, s. 99 – 111. ISSN 1339-3995
- TOMAŠ, L. Restoratívne prvky v správnom trestaní. In *Právny obzor*. Roč. 104, č. 2, 2021, s. 155 – 169. ISSN 0032-6984
- VEČEŘA, M., HAPLA, M. (eds.) *Weyrový dny právni teorie 2017*. Sborník z konference. Brno : Masarykova univerzita Brno, 2017, 389 s. ISBN 9788021087521